

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย โดยใช้เทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 2.1 ความหมายของการอ่าน
 - 2.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 2.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน
 - 2.4 องค์ประกอบของการอ่าน
 - 2.5 ความเข้าใจในการอ่าน
 - 2.6 ประเภทของการอ่าน
 - 2.7 ประโยชน์ของการอ่าน
 - 2.8 ทฤษฎีการอ่าน
3. เอกสารเกี่ยวกับชุดกิจกรรม
4. การเรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กล่าวถึงกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545ข, หน้า 7-8)

วิสัยทัศน์การเรียนการสอนภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของคนในชาติเพื่อการสื่อสารทำความเข้าใจกันและใช้ภาษาในการประกอบกิจการงานทั้งส่วนตน ครอบครัว กิจกรรมทางสังคมและประเทศชาติ เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การบันทึกเรื่องราวจากอดีตถึงปัจจุบัน และเป็นวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้น การเรียนภาษาไทย จึงต้องเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะอย่างถูกต้องเหมาะสมในการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ แสวงหาความรู้และประสบการณ์เรียนรู้ในฐานะเป็นวัฒนธรรมทางภาษาให้เกิดความ

ชื่นชม ชาบซึ้ง และภูมิใจในภาษาไทย โดยเฉพาะคุณค่าของวรรณคดี และภูมิปัญญาทางภาษา ของบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์ไว้ อันเป็นส่วนเสริมสร้างความงดงามในชีวิต

การเรียนรู้ภาษาไทยย่อมเกี่ยวพันกับความคิดของมนุษย์ เพราะภาษาเป็นสื่อของ ความคิด การเรียนรู้ภาษาไทยจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์ คิดวิพากษ์วิจารณ์ คิด ตัดสินใจแก้ปัญหา และวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล ขณะเดียวกันการใช้ภาษาอย่างมีเหตุผล ใช้ในทาง สร้างสรรค์ และใช้ภาษาอย่างสละสลวยงดงาม ย่อมสร้างเสริมบุคลิกภาพของผู้ใช้ภาษาให้เกิด ความน่าเชื่อถือและเชื่อถือด้วย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการ สื่อสาร การอ่านและการฟังเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว ความรู้และประสบการณ์ ส่วนการพูดและการ เขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการแสดงความคิดความเห็น ความรู้และประสบการณ์ การเรียน ภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสารให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถ เลือกรับใช้คำ เรียบเรียงความคิด ความรู้ และใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ ได้ตรงตาม ความหมาย และถูกต้องตามกาลเทศะ บุคคล และมีประสิทธิภาพ

ภาษาไทยมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระได้แก่ กฎเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งผู้ใช้ภาษาจะต้องรู้และ ใช้ภาษาให้ถูกต้อง นอกจากนั้นวรรณคดีและวรรณกรรม ตลอดจนบทร้องเล่นของเด็ก เพลง กล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย เพลงพื้นบ้าน วรรณกรรมพื้นบ้าน เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งมี คุณค่า การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนวรรณคดี วรรณกรรม ภูมิปัญญาทางภาษาที่ถ่ายทอด ความรู้ลึกซึ้งนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีตและความงดงาม ของภาษาในบทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองประเภทต่างๆ เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและความ ภูมิใจในสิ่งที่บรรพบุรุษได้สั่งสมและสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

คุณภาพของผู้เรียน

เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถดังนี้

1. สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี
2. สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ
4. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และใช้ภาษาในการพัฒนาตน และ สร้างสรรค์งานอาชีพ
5. ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมในวรรณคดีและ วรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย

6. สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล

7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย
8. มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดความสามารถผู้เรียนเมื่อจบแต่ละช่วงชั้นในด้านความรู้ความสามารถและคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

1. สามารถอ่านได้คล่องและอ่านได้เร็วขึ้น
2. เข้าใจความหมายของคำ สำนวน โวหาร การเปรียบเทียบ จับประเด็นสำคัญ แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ตีความ สรุปความ
3. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตน
4. เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้
5. เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมาย เขียนอธิบาย เขียนชี้แจงการปฏิบัติงาน และรายงาน เขียนเรื่องราวจากจินตนาการและเรื่องราวที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง จดบันทึกความรู้ ประสบการณ์ เหตุการณ์ และการสังเกตอย่างเป็นระบบ
6. สรุปความ วิเคราะห์เรื่องที่ฟังที่ดู และเปรียบเทียบกับประสบการณ์ในชีวิตจริง
7. สนทนา ได้ตอบ พูดแสดงความรู้ ความคิด ความต้องการ พูดวิเคราะห์เรื่องราว พูดต่อหน้าชุมชน และพูดรายงาน
8. ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม รวมทั้งใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์
9. เข้าใจลักษณะของคำไทย คำภาษาถิ่น และคำภาษาต่างประเทศที่ปรากฏในภาษาไทย
10. ใช้ทักษะทางภาษาเพื่อประโยชน์ได้ตามจุดประสงค์
11. ใช้หลักการพิจารณาหนังสือ พิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรมให้เห็นคุณค่าและนำประโยชน์ไปใช้ในชีวิต
12. สามารถแต่งกาพย์และกลอนง่าย ๆ
13. สามารถเล่านิทานพื้นบ้านและตำนานพื้นบ้านในท้องถิ่น มีมารยาทการอ่าน

การเขียน การฟัง การดู และการพูด มีนิสัยรักการอ่าน และการเขียน

สาระของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีรายละเอียดดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของ ภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัยบุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อักษร ศิลปะ และชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 17)

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ในวงชั้นที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ผู้ศึกษาค้นคว้า คือ สาระ ที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ช่วงชั้นที่ 2 ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สามารถอ่านได้คล่องและอ่านได้เร็วขึ้น เข้าใจความหมายของคำ สำนวนโวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การซ้ำบริบท เข้าใจความหมายของถ้อยคำ สำนวน และเนื้อเรื่อง และใช้แหล่งความรู้พัฒนาความสามารถการอ่าน

2. สามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์-ความ ดีความ สรุปความ หาคำ สำคัญในเรื่องที่อ่านและใช้แผนภาพโครงเรื่องหรือแผนภาพความคิดพัฒนาความสามารถการอ่าน

นำความรู้ ความคิด จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ และใช้การอ่านเป็น เครื่องมือการพัฒนาตน การตรวจสอบความรู้และค้นคว้าเพิ่มเติม

3. ลักษณะคำประพันธ์และอักขรวิธี และจำพวดยกรงที่มีคุณค่าทางความคิด และ ความงดงามทางภาษา สามารถอธิบายความหมายและคุณค่า นำไปใช้อ้างอิง เลือกอ่านหนังสือ และสื่อสารสนเทศทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามจุดประสงค์อย่างกว้างขวาง มี มารยาทการอ่านและนิสัยรักการอ่าน (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 18-20)

เอกสารเกี่ยวกับการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการรับสารเป็นทักษะการเรียนรู้ทางภาษาที่ต้องอาศัยกระบวนการ การคิดและความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน เป็นทักษะที่สำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์ มีนักการศึกษา ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2539, หน้า 941) ได้ให้ความหมาย ของการอ่านสรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง การออกเสียงตามตัวหนังสือ รวมทั้งการดูหรือเข้าใจ ความหมายจากตัวหนังสือการสังเกตหรือพิจารณาเพื่อให้เข้าใจ

บันลือ พฤษะวัน (2534, หน้า 5) สนิท ตั้งทีวี (2528, หน้า 11) และสุชุม เฉลยทรัพย์ (2530, หน้า 27) กล่าวถึงความหมายของการอ่านในประเด็นที่คล้ายกันสรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ออกมาเป็นความคิด อย่างมีเหตุผลแล้วนำความคิดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ผู้อ่านจะเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านได้ เพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐาน

วันดี เหล่าเขตรกิจ (2538, หน้า 20) อ่างใน บุญรอด โชติวิจิรา, 2549, หน้า 60) ให้ความหมายการอ่าน คือ การเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านโดยผ่านกระบวนการทางความคิด ของสมองและสามารถแปลความ ดีความ และขยายความ โดยที่ผู้อ่านต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่ ผู้เขียนเขียนด้วย

ไซศิริ ปราโมช ณ อยุธยา และคณะ (2539, หน้า 22) อ่างใน บุญรอด โชติวิจิรา, 2549, หน้า 60) กล่าวว่า การอ่านเป็นการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิดไปใช้ ให้เป็นประโยชน์

โกชัย สาริกบุตร (2529, หน้า 127) และฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2525, หน้า 2) ได้ ให้ความหมายสอดคล้องกันว่า การอ่านเป็นพฤติกรรมการใช้ภาษาที่เป็นการแปลความหมายของ ตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำและความคิดแล้วนำความคิดไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ฉะนั้นหัวใจของ

การอ่านจึงอยู่ที่ความเข้าใจความหมายของคำปรากฏ แล้วเลือกเอาความหมายที่ดีที่สุดเหมาะกับข้อความและเนื้อเรื่องเพื่อใช้ความหมายให้เป็นประโยชน์ การอ่านเป็นพฤติกรรมที่สร้างขึ้นภายหลัง จะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างจริงจังจึงจะก้าวหน้า

รังสรรค์ จันตะ (2541, หน้า 40) ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านสรุปได้ว่า การอ่านคือ กระบวนการแปลความหมายของตัวอักษรที่ปรากฏอยู่ไปสู่คำ สู่ประโยค สู่ข้อความและประมวลเป็นเรื่องราวต่างๆ ผ่านสายตาเข้าสู่ระบบระเบียบวิธีคิด ดีความทำความเข้าใจแล้วจึงนำไปสู่การปฏิบัติ

Shaw (อ้างใน บุญรอด โชติวิจิตร, 2549, หน้า 60) กล่าวไว้ว่า การอ่านกับการเขียนโดยแท้จริงแล้วเป็นกระบวนการเดียวกันเป็นกระบวนการสื่อความหมายของความคิด อารมณ์และความรู้สึกต่างๆ ซึ่งผู้เขียนต้องการถ่ายทอดไปยังผู้อ่าน ขณะเดียวกันผู้อ่านก็พยายามรับรู้ถึงความคิดอารมณ์ของผู้เขียนเช่นกัน โดยพยายามใช้ความสามารถของตนถอดความจากตัวอักษรออกมาเป็นความหมาย

จากความหมายของการอ่านข้างต้นพอสรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง การรับรู้ความหมาย เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์หรือตัวอักษร โดยผ่านกระบวนการทางความคิดของสมองเพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายของสิ่งที่อ่าน แล้วจึงนำความรู้ความเข้าใจไปสู่การปฏิบัติ การอ่านจะสมบูรณ์มากน้อยเพียงใดนั้นต้องอาศัยความคิด ความรู้สึก จินตนาการ ภูมิหลังและประสบการณ์เดิมของผู้อ่านด้วย

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ อีกทั้งมีความสำคัญจำเป็นต่อการศึกษาและดำรงชีวิตในปัจจุบันอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มีความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมายได้มีนักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527, หน้า 24) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านสรุปได้ว่า ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากที่สุดในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะนักเรียนนักศึกษา การอ่านหนังสือจะทำให้มีความเฉลียวฉลาด มีความรู้กว้างขวาง ทันสมัย มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักค้นคว้าด้วยตนเองและมีมีความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้ นักเรียนจะรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่เหงาเพราะมีหนังสือเป็นเพื่อน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537, หน้า 1) กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนการอ่าน

อย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางด้วย

สไนท ตั้งทวิ (2528, หน้า 2-3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นเครื่องช่วยเสริมสร้างและพัฒนาการทางด้านสติปัญญาให้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การอ่านหนังสือมีส่วนช่วยสร้างความสำเร็จในการดำรงชีวิตได้อย่างมาก ผู้ที่มีความสามารถพิเศษในการอ่านมักได้รับความเจริญก้าวหน้ารวดเร็วและรุ่งเรืองกว่าผู้ที่ไม่ค่อยมีนิสัยรักการอ่าน โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในสถาบันการศึกษา การอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งเพราะต้องติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการอย่างใกล้ชิดอยู่เสมอ ต้องอาศัยการสื่อสารซึ่งมีหนังสือและสิ่งพิมพ์เป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ดังนั้นการอ่านจึงเป็นเครื่องมือเพื่อใช้สำหรับในการเรียนรู้วิชาการต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง

เอกฉัท จารุเมธิชน (2539, หน้า 37) ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาวิชาการต่างๆ ผู้ที่อ่านหนังสือมากย่อมได้เปรียบผู้ที่อ่านหนังสือน้อยและผู้ที่อ่านหนังสือเก่งย่อมได้เปรียบผู้ที่อ่านหนังสือไม่เก่งเป็นธรรมดา ผู้ที่อ่านหนังสือเก่งย่อมอ่านได้รวดเร็วสามารถเข้าใจเรื่องราวที่อ่านจับใจความได้ถูกต้องแม่นยำ เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนได้

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2525, หน้า 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและให้ประโยชน์แก่มนุษย์ทุกด้านทุกโอกาส ทั้งด้านการศึกษาหาความรู้และการพักผ่อนหย่อนใจ การอ่านช่วยส่งเสริมความรู้ความคิดของเราให้เพิ่มพูนขึ้น

นอกจากการอ่านจะมีความสำคัญต่อการศึกษาหาความรู้แล้ว การอ่านยังช่วยให้ผู้อ่านเป็นคนที่ทันต่อเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลงของสังคมอีกด้วย ยิ่งกว่านั้นการอ่านยังเป็นการตอบสนองต่อความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นนิสัยของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังช่วยสนองความต้องการทางด้านนันทนาการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประเทิน มหาพันธ์, 2530, หน้า 4)

จากความสำคัญของการอ่านที่กล่าวมาจะเห็นว่าในการดำเนินชีวิตนั้น การอ่านมีความจำเป็นต่อคนทุกเพศ ทุกวัย ทั้งด้านการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการหาความสนุกสนานเพลิดเพลิน ถ้าผู้ใดมีความสามารถในการอ่านดีก็มักจะมีโอกาสก้าวหน้าในชีวิตมากกว่าคนที่อ่านได้น้อย เพราะการอ่านจะช่วยเสริมสร้างความรู้ความคิดให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

จุดมุ่งหมายของการอ่านในแต่ละครั้งมีความแตกต่างกันจึงควรมีการตั้งจุดมุ่งหมายเพื่อจะช่วยให้สามารถอ่านได้อย่างถูกต้องตรงกับความต้องการ มีนักการศึกษากล่าวถึงจุดมุ่งหมายไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

เสริมศรี หอทิมาวารกุล (2535, หน้า 349) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านสรุปได้ว่า มุ่งให้อ่านถูกต้องชัดเจน และเข้าใจความหมาย สามารถเก็บใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

ดวงใจ ไทยอุบุญ (2537, หน้า 12 อ้างใน บุญรอด โชติวชิรา, 2549, หน้า 62) และศรี สุดา จริยากุล (2539, หน้า 8-9 อ้างใน บุญรอด โชติวชิรา, 2549, หน้า 62) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านว่าอย่างสอดคล้องกันว่า การอ่านมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาความรู้ ความบันเทิง นำสิ่งที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันซึ่งการอ่านแต่ละครั้งผู้อ่านย่อมกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่านของตนตามต้องการและความสนใจเป็นสำคัญ

เอกฉัท จารุเมธีชน (2539, หน้า 37) กล่าวว่า การอ่านนั้นมีจุดมุ่งหมายทั่วไป 3 ประการ คือ

1. การอ่านเพื่อศึกษาเรื่องราวโดยละเอียด ได้แก่ การอ่านตำราวิชาต่างๆ
2. อ่านเพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการ ได้แก่ การอ่านคำแนะนำ การอ่านเพื่อหาคำตอบของคำถามหรือปัญหา อ่านเพื่อต้องการประโยชน์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะอ่านเพื่อหาข้อมูลเพื่อทำงานวิจัย
3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลินบันเทิงใจ ได้แก่ การอ่านหนังสือประเภทบันเทิงคดี นวนิยาย วรรณคดี เป็นต้น

สนิท ตั้งทวี (2536, หน้า 1-2) กล่าวไว้ว่า การอ่านหนังสือของแต่ละบุคคลมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน จุดมุ่งหมายของการอ่านมี 7 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่างๆ โดยละเอียด
2. เพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่างๆ อย่างย่อ
3. เพื่อสนองความอยากรู้ อยากเห็น ความสงสัย
4. เพื่อต้องการทราบข่าวสารข้อเท็จจริง
5. เพื่อต้องการศึกษาค้นคว้า
6. เพื่อเป็นที่ยอมรับในวงสังคมและสามารถปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้
7. เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน

อัมพร สุขเกษม (2526, หน้า 5-6) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการอ่านว่า อ่านเพื่อความบันเทิงใจหรือพักผ่อน อ่านเพื่อความรู้ ผู้อ่านต้องมีพื้นฐานทางการอ่านพอสมควรต้องรู้จักความสำคัญของเรื่อง บันทึกข้อความสำคัญหรือใช้การท่องจำ และการอ่านเพื่อสร้างความคิด ผู้อ่านต้องมีความรู้ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างดี แล้วสามารถไตร่ตรองเพื่อประเมินความคิดนั้น เพื่อให้เกิดปัญญาและแนวทางใหม่ๆ

สรุปได้ว่า การอ่านทุกครั้งผู้อ่านควรมีการตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน โดยทั่วไปการอ่านมีจุดมุ่งหมาย คือ เพื่อค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม เพื่อความบันเทิง เพื่อทราบรายละเอียดของเรื่อง เพื่อวิพากษ์วิจารณ์ หรือเพื่อที่จะนำไปพัฒนาความรู้ ความคิด ตลอดจนความรู้ลึก บุคลิกภาพ และการปรับตัวในสังคม

องค์ประกอบของการอ่าน

การอ่านจะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลายประการ นักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านไว้ดังนี้

วัฒนะ บุญจับ (2541, หน้า 101-102) กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการอ่านมีด้วยกัน 5 ประการ คือ ผู้อ่าน สาร ความหมาย การเลือกความหมาย และการนำไปใช้ โดยกระบวนการอ่านทั้งหมดนั้นผู้อ่านต้องมีความเข้าใจอย่างครบถ้วนในเรื่องความเข้าใจกับตัวอักษร ความคิด ข้อเท็จจริง ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนสารที่แทรกมากับเนื้อหา โดยเฉพาะการจะนำความรู้ออกไปใช้ประโยชน์นั้นจำเป็นต้องมีความเข้าใจในเรื่องประเภทประโยชน์นั้นจำเป็นต้องมีความเข้าใจในเรื่องประเภทของหนังสือ ความรู้ เรื่องที่อ่านและการใช้ภาษาซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญในการสื่อสาร

สนิท ตั้งทวี (2528, หน้า 281-282) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการอ่าน คือ

1. ผู้อ่าน การอ่านจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีผู้อ่าน
2. ตัวอักษร ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษรแล้วอ่านได้แต่ไม่เข้าใจความหมายของตัวอักษรในที่นี้ก็ไม่ถือว่าเป็นการอ่าน
3. ความหมาย ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษรชัดเจน สามารถเข้าใจความหมายของตัวอักษร ก็จะถือว่าเป็นการอ่านแต่ยังไม่สมบูรณ์เพราะมีเพียงทักษะความเข้าใจคำศัพท์
4. เลือกความหมาย ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษร เข้าใจความหมายของตัวอักษรและสามารถเลือกความหมายที่ดีที่สุดที่หลากหลายๆ ความหมายของคำที่ห้อมล้อมด้วยบริบทได้อย่างถูกต้อง โดยอาศัยการพิจารณาด้วยเหตุผล เช่นนี้จึงจะถือได้ว่าเป็นการอ่านที่สมบูรณ์เพราะมีทักษะด้านความเข้าใจและเนื้อเรื่อง ความคิดเชิงวิจารณ์เพิ่มขึ้น
5. การนำไปใช้ การอ่านจะมีความสมบูรณ์ที่สุดก็ต่อเมื่อผู้อ่านมีกระบวนการที่ต่อเนื่อง คือ ผู้อ่านมองเห็นตัวอักษรเข้าใจความหมายของตัวอักษรสามารถเลือกความหมายที่ดี และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้อ่านจนกระทั่งเกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

สมพรมันตะสูตร แพ่งพิพัฒน์ (2534, หน้า 70-71) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ช่วยให้อ่านได้ดี ดังนี้ ต้องมีสมาธิแน่วแน่ มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน มีประสบการณ์เกี่ยวกับ

เรื่องที่อ่าน มีอารมณ์อ่อนไหว มีจินตนาการสูงพอที่จะเห็นสอดคล้องกับข้อเขียน และเข้าใจกลวิธีการแต่งการใช้ถ้อยคำความหมายแฝงหรือ ความหมายโดยนัย การผูกประโยค เป็นต้น

จากการที่ได้ประมวลความคิดเห็นของนักวิชาการหลายท่านจึงรวบรวมองค์ประกอบสำคัญของการอ่านได้ว่า ผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการอ่านจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการใหญ่ๆ คือ ตั้งผู้อ่านต้องมีความรู้ทางด้านภาษาเป็นหลักสำคัญ อาทิ มีความรู้ความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ รู้เกี่ยวกับโครงสร้างของภาษา รู้จักกลวิธีการเขียน มีความรู้รอบตัว อีกประการหนึ่งคือ จะต้องมินิสัยรักการอ่านเป็นพื้นฐาน มีจุดมุ่งหมายในการอ่าน สามารถในการตีความหมายจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้อย่างเข้าใจ สามารถนำความรู้ที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและบุคคลอื่นได้

ความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านจัดว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของการอ่าน การอ่านสิ่งใดก็ตามแล้วไม่เข้าใจเรื่องที่อ่านก็ถือว่าการอ่านที่ไม่สมบูรณ์

ชวาล แพร์ตกุล (2520, หน้า 134) กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่า เป็นความสามารถในการผสมผสานแล้วขยายความรู้ความจำให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ

1. รู้ความหมาย และรายละเอียดย่อยๆ ของเรื่องนั้นมาก่อนแล้ว
2. รู้ความสัมพันธ์ระหว่างชั้นความรู้ย่อยเหล่านั้น
3. สามารถอธิบายสิ่งเหล่านั้นได้ด้วยภาษาของตนเอง (ภาษาพูด)
4. เพื่อพบสิ่งอันใดที่มีสภาพทำนองเดียวกับเรื่องที่เคยรับรู้มาแล้วสามารถตอบและอธิบายได้

Carrel (อ้างใน บุญรอด โชติวิชิรา, 2549, หน้า 64) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ ความเข้าใจในประโยค อนุเฉท และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจในรูปแบบการเรียบเรียงเรื่อง เข้าใจในรูปแบบหรือโครงสร้างของข้อเขียนและในความหมายที่กว้างที่สุด อาจกล่าวได้ว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ การรับรู้ข้อมูลหรือข่าวสารจากการเขียน

เมื่อพิจารณาถึงความเข้าใจในการอ่านดังกล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การอ่านที่ผู้อ่านจะมีความเข้าใจในการอ่านได้ดีนั้นผู้อ่านจะต้องมีความรู้ในเรื่องความหมายของคำ วลี ประโยค อนุเฉท การเรียบเรียงประโยค ตลอดจนเข้าใจความสัมพันธ์ของแต่ละประโยค สามารถจับใจความสำคัญของรายละเอียดเรื่องทีอ่านเรียบเรียงเหตุการณ์ในเรื่องและสรุปความหมายได้ซึ่งความเข้าใจสามารถแสดงออกได้ดังนี้ (บุญรอด โชติวิชิรา, 2549, หน้า 64)

1. การแปลความ คือ สามารถแปลความหมายของสิ่งต่างๆ ได้โดยแปลลักษณะและนัยของเรื่องราวซึ่งเป็นความหมายที่ถูกต้องและใช้ได้ดีสำหรับเรื่องราวอื่นๆ โดยเฉพาะ
2. การตีความ คือ ความสามารถจับใจความสัมพันธ์ระหว่างชิ้นส่วนย่อยๆ ของเรื่องนั้นจนสามารถนำมากล่าวแบบนัยหนึ่งได้
3. การขยายความ คือ ความสามารถขยายความหมายตามนัยของเรื่องนั้นให้กว้างไกลไปจากสภาพข้อเท็จจริงเดิมได้

และ Burmester (1974, p 147 อ้างใน บุญรอด โชติวชิรา, 2549, หน้า 64) ได้แบ่งความเข้าใจในการอ่านเป็น 7 ระดับ คือ ระดับความจำ ระดับการแปลความ ระดับตีความ ระดับประยุกต์ใช้ ระดับวิเคราะห์ ระดับการสังเคราะห์ และระดับการประเมินผล ความเข้าใจในการอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งต่อการศึกษานักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงจะทำให้เป็นผู้มีเหตุผลมีความสามารถในการใช้วิจารณ์ญาณประเมินค่า และสรุปความได้ดี

ประเภทของการอ่าน

การอ่านสามารถแบ่งออกเป็นชนิดต่างๆ ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ถ้าหากพิจารณาการอ่านโดยดูจุดมุ่งหมายของการอ่านเป็นหลัก เราอาจจะแบ่งการอ่านได้ตามแนวความคิดของ

วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ (2522, หน้า 135) ได้แบ่งประเภทของการอ่านออกเป็น 2 ประเภท

1. การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อขวนขวายหาความรู้และความเพลิดเพลินให้แก่ตนเอง การอ่านประเภทนี้มุ่งฝึกอัตราเร็วและการจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นการอ่านที่นับวันแต่จะมีความสำคัญเพิ่มขึ้น นักเรียนและนักศึกษาควรได้รับการฝึกฝนให้อ่านเป็น ไม่เพียงแต่อ่านได้ หรืออ่านออกเท่านั้น แต่จะมีความสามารถต่อไปนี้คือ สรุปความ แปลความ ขยายความ วิเคราะห์คำ และวิเคราะห์ความหรือเนื้อเรื่อง และวิพากษ์วิจารณ์เนื้อเรื่องได้

2. การอ่านออกเสียง ได้แก่
 - 2.1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นรู้เรื่องและเข้าใจ
 - 2.2 อ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทต่างๆ เพื่อความไพเราะให้ผู้ฟังเกิดความเพลิดเพลินและซาบซึ้ง

ประโยชน์ของการอ่าน

การอ่านมีประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของผู้อ่านเป็นอย่างมาก เนื่องจากการอ่านช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้อ่านให้สามารถวินิจฉัยประเมินค่าข้อมูลต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและสามารถปรับตัวให้ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

บันลือ พฤกษ์วัน (2534, หน้า 9) กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่านสามารถช่วยผู้อ่านให้มีพัฒนาการทางภาษา ส่งเสริมให้ผู้อ่านรู้จักกระบวนการคิด ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การเขียน รวมทั้งการอ่านและใช้หลักภาษาได้ดี

มณีรัตน์ สุโขติรัตน์ (2537, หน้า 21 อ้างใน บุญรอด โชติวชิรา, 2549, หน้า 71) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่านช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจพฤติกรรมของตนและคนในสังคม รวมทั้งชีวิตความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาติ

สุนีย์ สิงหะเคนทร์ (อ้างใน บุญรอด โชติวชิรา, 2549, หน้า 71) สรุปได้ว่าการอ่านก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและแก่ชาติโดยส่วนรวม เพราะการอ่านทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้กว้างขวาง สามารถนำความรู้มาใช้พัฒนาตน สังคม และอาชีพได้ เมื่อบุคคลมีความรู้ดีย่อมทำให้ประเทศชาติพัฒนามากขึ้น

จากความเห็นของนักการศึกษาสรุปได้ว่า การอ่านก่อให้เกิดประโยชน์ 2 ทางด้วยกันคือ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ

ทฤษฎีการอ่าน

ทฤษฎีการอ่าน หมายถึง ข้อสรุปที่เป็นความจริงอย่างกว้างๆ ให้เป็นพื้นฐานที่จะนำมากำหนดแนวทางในการสร้างรูปแบบการอ่าน ซึ่งสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544, หน้า 56-59) ได้กล่าวถึงทฤษฎีและรูปแบบการอ่านไว้ ดังนี้

2.1 ทฤษฎีเน้นความสัมพันธ์ของข้อความ เป็นทฤษฎีที่เน้นใจความสำคัญของสารเป็นหลักในข้อความหนึ่งๆ จะมีใจความสำคัญ เมื่อผู้อ่านได้อ่านสารแล้วจะนำใจความสำคัญในแต่ละข้อความมารวมกันโดยให้ต่อเนื่อง แล้วทำความเข้าใจใจความเหล่านั้นอีกครั้ง ทฤษฎีนี้ยังแยกออกไปตามแนวคิดของนักการศึกษา ได้แก่ ทฤษฎีของ Trabasso ทฤษฎีของ Chase และ Clark ทฤษฎีของ Rumelhart ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ทฤษฎีของ Trabasso ได้กล่าวว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กัน 2 ประการ คือ ผู้อ่านรับรู้สาร จากนั้นจะทำการเปรียบเทียบโดยใช้ประสบการณ์เดิม ทฤษฎีนี้ได้เน้นว่าระดับการอ่านของผู้อ่านจะไม่คงที่ ในขณะที่อ่านข้อความผู้อ่านจะควบคุมเพียงโครงสร้างผิวเผินจนกว่าสารที่รับรู้จะได้รับการเปรียบเทียบ แบ่งเป็น 3 ชั้น ดังภาพ

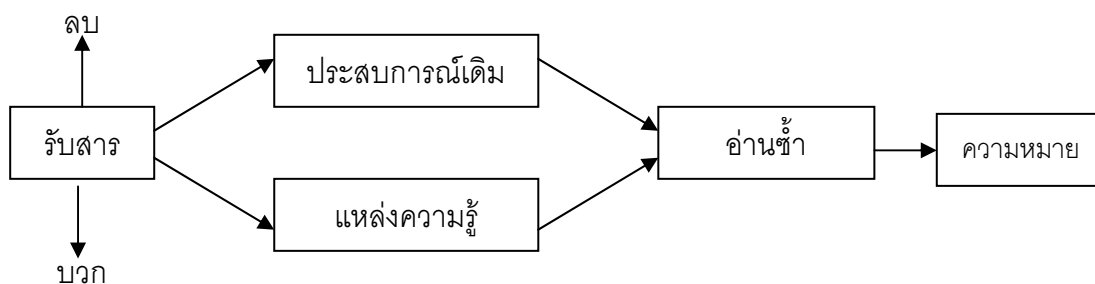
ภาพ 1 รูปแบบการอ่านตามทฤษฎีของ Trabasso

ก. การรับสาร โดยใช้สายตารับรู้

ข. การใช้ประสบการณ์เดิม ความจริงและภาพ ทำการเปรียบเทียบกับสารที่ได้รับว่าแตกต่างไปจากประสบการณ์เดิมหรือไม่ ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่รู้จัก ผู้อ่านจะอ่านทบทวน 2-3 ครั้ง จนกว่าจะตัดสินใจว่าอะไรคือคำตอบที่แท้จริง

ค. คำตอบที่ได้จากการเปรียบเทียบคือประสบการณ์เดิม หรือโดยอาศัยความรู้จากแหล่งอื่นมาช่วยตัดสินใจนั้น ถือว่าเป็นความรู้ใหม่ที่ได้จากการอ่าน

2.1.2 ทฤษฎีของ Chase และ Clark เป็นทฤษฎีที่เน้นถึงความสัมพันธ์ของใจความที่อ่านกับประสบการณ์เดิม โดยมีขั้นตอนการอ่านดังภาพ

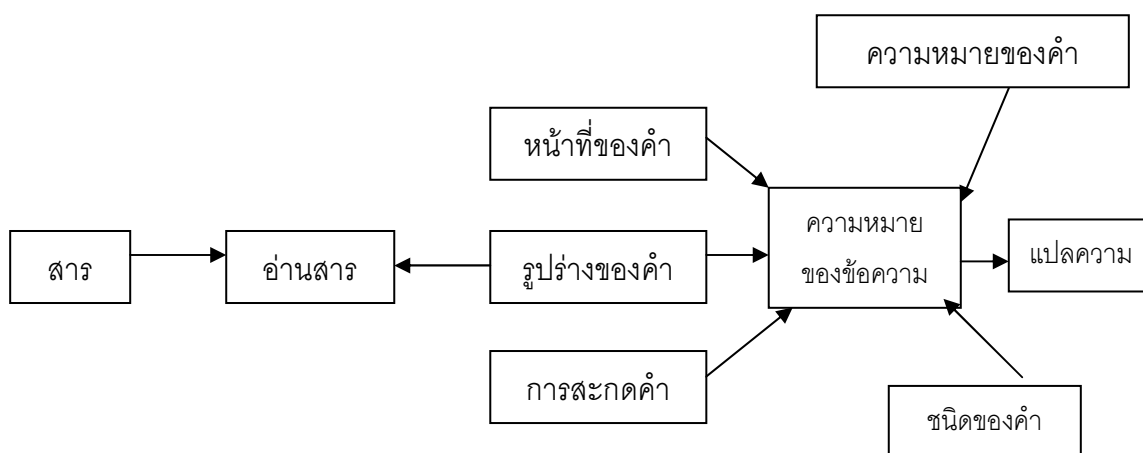
ภาพ 2 รูปแบบการอ่านตามทฤษฎีของ Chase และ Clark

ก. ผู้อ่านจะรับสารแล้วเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของจริงและภาพถ้าไม่ตรงกับข้อมูลดังกล่าว หรือยังไม่มีความแน่ใจ ก็จะใช้วิธีการอ่านซ้ำข้อความนั้น

ข. สารที่ให้ความรู้สึกในทางลบ จะใช้เวลาในการรับรู้ไวและนาน หมายความว่าเมื่อรับรู้แล้วจะเก็บไว้นานกว่าสารจะให้ความรู้สึกทางบวก ซึ่งระยะเวลาในการเก็บจะสั้นกว่าหรืออาจลืมได้เร็วกว่าสารที่ให้ความรู้สึกทางลบ

ค. ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่าง ลักษณะ และความหมายของคำจะได้รับการบันทึกไว้ในสมอง

2.1.3 ทฤษฎีของ Rumelhart ได้กล่าวถึงการอ่านว่าเป็นกระบวนการที่ทำงานคล้ายกับเครื่องคอมพิวเตอร์ มีความซับซ้อน แต่ละขั้นตอนจะมีความสัมพันธ์กัน ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะทำให้การอ่านไม่สมบูรณ์ ดังภาพ

ภาพ 3 รูปแบบการอ่านตามทฤษฎีของ Rumelhart

ผู้อ่านจะเริ่มต้นด้วยการอ่านสารโดยพิจารณารูปร่างของคำที่รู้จัก เพื่อทำความเข้าใจความหมายต่อจากนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความหมายของคำกับความรู้อิมที่มีอยู่เพื่อเป็นการพิสูจน์หาข้อเท็จจริง โดยผู้อ่านจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของคำ ความหมาย การสะกดคำ และชนิดของคำ องค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถแปลความของสารได้ หลักสำคัญของทฤษฎีมีอยู่ 4 ประการ คือ

ก. การที่ผู้อ่านจะรับรู้คำนั้นเป็นคำประชนิดใด ต้องสังเกตหน้าที่ของคำที่อยู่ใกล้เคียงกันในประโยคเดียวกันหรือในข้อความใกล้เคียงกันว่าคำนั้นทำหน้าที่อย่างไร

ข. การที่ผู้อ่านจะรับรู้ความหมายของคำขึ้นอยู่กับความเข้าใจความหมายของคำใกล้เคียง อาจเป็นคำที่มาก่อนมาหลังก็ได้ จะเป็นแนวทางชี้แนะให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำใหม่ได้เร็วขึ้น

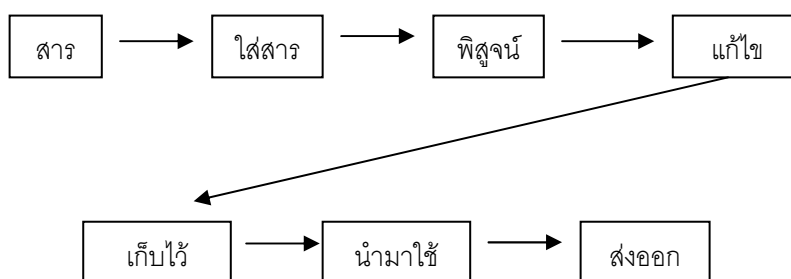
ค. การที่ผู้อ่านจะรับรู้หน้าที่ของคำนั้น ขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้อ่านเกี่ยวกับหน้าที่ของคำอื่นที่มาก่อนหรือมาหลังคำใหม่ จะเป็นแนวทางช่วยชี้แนะหน้าที่ของคำใหม่ให้ผู้อ่านเข้าใจ

ง. การที่ผู้อ่านจะแปลความหมายของคำขึ้นอยู่กับการใช้ของคำบางคำจะเห็นได้ว่าทฤษฎีเหล่านี้เน้นความสัมพันธ์ของคำ ประโยค และข้อความ ผู้อ่านจะต้องรู้จักความหมายของคำ ชนิด/หน้าที่ รูปร่าง และสะกดได้ จะช่วยให้เข้าใจความหมายทั้งหมด

2.2 ทฤษฎีเน้นการวิเคราะห์ข้อความ เป็นทฤษฎีที่เน้นความสำคัญขององค์ประกอบย่อยของประโยค ได้แก่ ประธาน กริยา กรรม และส่วนขยาย นอกจากนั้นยังต้องรู้จักคำชนิดต่างๆ เช่น คำนาม สรรพนาม กริยา ฯลฯ การเข้าใจหน้าที่และความหมายนี้แท้จริงจะช่วยให้เข้าใจความหมายของข้อความหรือเรื่องที่อ่าน ผู้สนับสนุนทฤษฎีนี้ได้แก่ Dawes และ Frederiken ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ทฤษฎีของ Dawes ได้กล่าวว่า ข้อความหรือเรื่องราวที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงประโยคให้มีความเกี่ยวข้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จนเป็นที่เข้าใจของผู้อ่าน ในลักษณะเช่นนี้ถือว่ามีความสัมพันธ์เป็นบวก ความสัมพันธ์ในที่นี้คือความหมายเกี่ยวข้องของความหมายในแต่ละประโยคนั้นเอง แม้บางครั้งประโยคแต่ละประโยคไม่ได้เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กัน หากผู้อ่านพยายามดึงความหมายให้มาเกี่ยวข้องกันก็สามารถสร้างความสัมพันธ์ของประโยคได้

2.2.2 ทฤษฎีของ Frederiken ทฤษฎีนี้ได้นำโครงสร้างทางหลักภาษามาเป็นแกนสำหรับสร้างความเข้าใจในการอ่าน กล่าวคือผู้อ่านจำเป็นต้องเข้าใจความหมายของถ้อยคำในประโยค การเข้าใจหน้าที่ของคำ การนำถ้อยคำมาเชื่อมโยง โดยอาศัยหลักวิธีการทางภาษา ซึ่งโครงสร้างของประโยคจะประกอบด้วย ประธาน กริยา กรรม และส่วนขยาย

ภาพ 4 กระบวนการอ่านตามแนวคิดของ Frederiken

เอกสารเกี่ยวกับชุดกิจกรรม

ความหมายของชุดกิจกรรม

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542, หน้า 91) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมไว้ว่า ชุดกิจกรรม เป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นชุดของสื่อประสม (Multi Media) ซึ่งหมายถึงการใช้สื่อการสอน ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนรับความรู้ตามที่ต้องการ สื่อที่นำมาใช้ร่วมกันนี้จะช่วย เสริมประสบการณ์ซึ่งกันและกันตามลำดับขั้นที่จัดไว้ สำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อ เนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับ

ประหยัด จิระวรพงศ์ (2527, หน้า 263) ให้ความหมายของชุดกิจกรรมไว้ว่าเป็นสื่อการ นำสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์เชิงประพัตติกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ของแต่ละ หน่วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพโดยผู้เรียนได้ เรียนรู้ตามความสนใจและความสามารถของตนเอง ชุดกิจกรรมประกอบด้วย คู่มือครู คู่มือ นักเรียน เนื้อหา สื่อประสมและเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยจัดไว้ใส่กล่องหรือซองที่ สามารถนำไปใช้ได้ทันที

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525, หน้า 174) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษา อย่างหนึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาและเป็นสื่อประสม เพราะเป็นประสบการณ์เรียนรู้ที่ต้องใช้สื่อ หลายอย่าง ระบบการผลิตที่นำสื่อการเรียนหลายๆ อย่าง มาสัมพันธ์กันและมีคุณค่า ส่งเสริมซึ่ง กันและกันเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สื่อประสม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 117-118) ได้กล่าว ชุดกิจกรรมเป็นสื่อประสมที่ได้จา ระบบการผลิต และการนำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับหน่วยหัวเรื่องและวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

จากที่ศึกษาความหมายข้างต้นพอสรุปได้ว่า การนำสื่อการเรียนการสอนมาจัดไว้้อย่าง เป็นระบบเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาของวิชาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนอย่างเต็มศักยภาพและ แนวการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือช่วยให้นักเรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเองตาม ความสามารถ

หลักและทฤษฎีที่เกี่ยวกับชุดกิจกรรม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2531, หน้า 119-120) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ (Learning package) ชุดการสอน (Instructional Package) มีแนวคิดพื้นฐานที่คณะผู้วิจัยนำมาใช้ในการสร้างชุด กิจกรรมเกิดจากหลักการและทฤษฎีซึ่งประกอบด้วยแนวคิดหลัก 5 ประการ ดังนี้

แนวคิดที่ 1 ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ความแตกต่างระหว่างบุคคลมีหลายด้าน คือ ความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม เป็นต้น ในการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคลนี้ วิธีการที่เหมาะสมที่สุด คือ การจัด การสอนรายบุคคล หรือ การสอนตามเอกัตภาพการศึกษาโดยเสรี การศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งล้วนเป็นวิธีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

แนวคิดที่ 2 ความพยายามที่เปลี่ยนแปลงการสอนจากเดิมที่ยึดครูเป็นแหล่งเรียนรู้มา เป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนด้วยการใช้ความรู้จากสื่อการสอนแบบต่างๆ ซึ่งได้จัดให้ตรงกับเนื้อหาและประสบการณ์ตามหน่วยการสอน การเรียนด้วยวิธีนี้ครูจะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนเพียงหนึ่งในสามของเนื้อหาทั้งหมด อีกสองส่วนผู้เรียนจะศึกษาด้วยตนเองจากสิ่งที่ผู้สอนเตรียมไว้ในรูปของชุดกิจกรรม

แนวคิดที่ 3 การใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ในรูปของการจัดระบบการใช้สื่อการสอนหลายอย่าง มาช่วยในการสอนให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับนักเรียนแทนการให้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนอยู่ตลอดเวลา แนวทางใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดกิจกรรม เพื่อเปลี่ยนจากการใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอนมาเป็นการช่วยผู้เรียน

แนวคิดที่ 4 ปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับสภาพแวดล้อมเดิมนักเรียนเป็นฝ่ายรับความรู้จากครูเท่านั้นแทบจะไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่อเพื่อนๆ และต่อครู นักเรียนจึงขาดทักษะการแสดงออก และการทำงานเป็นกลุ่ม จึงได้มีการนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ประกอบกิจกรรมด้วยกัน ซึ่งนำมาสู่การผลิตสื่อออกมาในรูปของชุดกิจกรรม

แนวคิดที่ 5 การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ โดยยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ โดยจัดสภาพการณ์ออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียน

1. ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง
2. ได้ทราบว่าการตัดสินใจหรือการปฏิบัติงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร
3. ได้รับการเสริมแรงที่ทำให้นักเรียนภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูกอันจะทำให้เกิดการกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต

4. ได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของตนเอง

จากแนวคิดเกี่ยวกับการผลิตชุดกิจกรรมนี้ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ สร้างแรงจูงใจและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุด

ประเภทของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์หรือการเรียนรู้ นั้น โรงเรียนมักจะจัดเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (เอกสารการสอนชุดวิชาการระบบการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2523, หน้า 155-221)

1. กิจกรรมในหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นในลักษณะที่มีส่วนสัมพันธ์กับบทเรียนตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ ในบทเรียนเกิดกระบวนการในทางความคิด มีทัศนคติและค่านิยมในทางที่ดี เป็นต้น โดยทั่วไปกิจกรรมในหลักสูตรที่จัดขึ้นในห้องเรียนมักมีการวางแผนล่วงหน้า โดยผู้สอนอาจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมด้วยก็ได้ จากนั้นจะนำกิจกรรมที่วางแผนมาปฏิบัติในห้องเรียน มีลำดับ ขั้นตอนเริ่มจากขั้นนำกิจกรรม ขั้นปฏิบัติกิจกรรมและขั้นสรุปกิจกรรม กิจกรรมที่จัดขึ้นในห้องเรียนเพื่อการเรียนรู้มีอยู่หลายรูปแบบ เช่น เพลง เกม บทบาทสมมุติ เล่านิทานประกอบเรื่องการบรรยาย การสาธิต โครงงาน การเข้ากลุ่ม ใต้วาที่ วีดีโอ การวิเคราะห์จากสถานการณ์และประสบการณ์จริง

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถตลอดจนความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นในห้องเรียนนั้นมีอยู่หลายชนิด เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตรเชิงวิชาการ ได้แก่ ชมรมต่างๆ

3. ชุดกิจกรรมสามารถจำแนกตามลักษณะของการใช้งาน ซึ่งนักการศึกษาได้แบ่งประเภทของกิจกรรมออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.1 ชุดกิจกรรมสำหรับประกอบการบรรยาย หรือ ชุดกิจกรรมสำหรับครูเป็นชุดกิจกรรมที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนให้ครูใช้ประกอบการบรรยายเพื่อเปลี่ยนบทบาทของครูให้พูดน้อยลง และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนมากขึ้น ชุดกิจกรรมนี้จะมีเนื้อหาเพียงหน่วยเดียว

3.2 ชุดกิจกรรมแบบกิจกรรมกลุ่ม ชุดกิจกรรมแบบนี้มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนให้ได้ประกอบกิจกรรมร่วมกันและอาจจัดการเรียนรู้ในรูปของศูนย์การเรียน ชุดกิจกรรมแบบกิจกรรมกลุ่มจะประกอบไปด้วยชุดย่อยที่มีจำนวนเท่ากับจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วยในแต่ละศูนย์

จะมีสื่อการเรียนหรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนนักเรียนในศูนย์กิจกรรมนั้น หรือสื่อการเรียนอาจจะจัดให้ผู้เรียนทั้งศูนย์ใช้ร่วมกันก็ได้ ผู้ที่จะเรียนจากชุดกิจกรรมแบบกิจกรรมกลุ่มอาจจะต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย ในระยะเริ่มต้นเท่านั้น หลังจากเคยชินต่อวิธีการใช้แล้วผู้เรียนจะสามารถช่วยเหลือกันและกันได้เองระหว่างประกอบกิจกรรมการเรียน หากมีปัญหาผู้เรียนจะสามารถซักถามครูได้เสมอ

3.3 ชุดกิจกรรมรายบุคคล หรือชุดกิจกรรมทางไกล เป็นชุดกิจกรรมที่จัดระบบขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเอง ตามลำดับขั้นความสามารถของแต่ละบุคคลเมื่อศึกษาจบแล้ว จะทำการทดสอบประเมินผลความก้าวหน้าและศึกษาชุดอื่นต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหาผู้เรียนจะปรึกษากันเองได้ ผู้สอนพร้อมจะให้ความช่วยเหลือทันทีในฐานะผู้แนะนำหรือผู้ประสานงานทางการเรียน

2. ประเภทของกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกโดยยึดผู้สอนและผู้เรียนเป็นหลัก แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมประเภทนี้ผู้สอนจะเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติกิจกรรม โดยเริ่มจากเป็นผู้วางแผนการเรียนการสอนและเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในกิจกรรมภายใต้การนำของผู้สอน

2.2 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมประเภทนี้ผู้เรียนเป็นแกนกลางในการประกอบกิจกรรม ส่วนผู้สอนจะทำหน้าที่ประสานงาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติกิจกรรม ช่วยสร้างบรรยากาศของการเรียนการสอนให้ดำเนินไปด้วยดี

บุญเกื้อ คврหาเวช (2542. หน้า 94-97 174) ได้กล่าวถึงประเภทของชุดกิจกรรมที่มีใช้กันอยู่แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ชุดกิจกรรมประหอบคำบรรยาย เป็นชุดกิจกรรมสำหรับผู้สอนจะใช้สอนผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ หรือเป็นกิจกรรมการสอนที่ต้องการปูพื้นฐานให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ได้รู้และเข้าใจในเวลาเดียวกัน มุ่งในการขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ชุดกิจกรรมแบบนี้จะช่วยให้ผู้สอนลดการพูดให้น้อยลงและเป็นการใช้สื่อการสอนที่มีพร้อมอยู่ในชุดกิจกรรม ในการเสนอเนื้อหามากขึ้น สื่อที่ใช้อาจได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ หรือกิจกรรมที่กำหนดได้ เป็นต้น

2. ชุดกิจกรรมแบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดกิจกรรมสำหรับให้ผู้เรียนเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 5-7 คน โดยใช้สื่อการสอนที่บรรจุไว้ในชุดกิจกรรมแต่ละชุด มุ่งที่จะฝึกทักษะใน

เนื้อหาวิชาที่เรียนและให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกัน ชุดกิจกรรมชนิดนี้มักจะใช้สอนในการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียน เป็นต้น

3. ชุดกิจกรรมแบบรายบุคคลหรือชุดกิจกรรมตามเอกัตภาพ เป็นชุดกิจกรรมสำหรับเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ตามความสามารถและความสนใจของตนเอง อาจเรียนที่โรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ ส่วนมากมักจะมุ่งให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนเพิ่มเติม ผู้เรียนสามารถจะประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ด้วย ชุดกิจกรรมชนิดนี้อาจจะจัดในลักษณะของหน่วยการสอนย่อยหรือโมดูลก็ได้

จากการศึกษาประเภทของชุดกิจกรรมได้แบ่งออกเป็นหลายประเภท ซึ่งครูและนักเรียนมีบทบาทหน้าที่ที่ต่างกัน ดังนั้นการเลือกประเภทของชุดกิจกรรมนั้นต้องเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของผู้สอนและนักเรียนเป็นหลัก

องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

องค์ประกอบในการสร้างชุดกิจกรรมนั้นมีความสำคัญต่อการสร้างชุดกิจกรรมเป็นอย่างมากเพราะจะเป็นแนวทางให้การสร้างชุดกิจกรรมนั้นเป็นไปอย่างมีระบบและสมบูรณ์ในตัวเอง ทิศนา ขัมมณี (2543, หน้า 10-12) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ชื่อกิจกรรม ประกอบด้วย หมายเลขกิจกรรม ชื่อของกิจกรรม และเนื้อหาของกิจกรรมนั้น
2. คำชี้แจงเป็นส่วนที่อธิบายความมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมและลักษณะของการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น
3. จุดมุ่งหมายในส่วนที่ระบุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมนั้น
4. ความคิดรวบยอด เป็นส่วนที่ระบุเนื้อหาหรือมโนทัศน์ของกิจกรรมนั้น ส่วนนี้ควรได้รับการย้ำและเน้นเป็นพิเศษ
5. สื่อ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในกำาดำเนินกิจกรรม เพื่อช่วยให้ครูทราบว่าจะต้องเตรียมอะไรบ้าง
6. เวลาที่ใช้ เป็นส่วนที่ระบุเวลาโดยประมาณว่ากิจกรรมนั้นควรใช้เวลาเพียงใด
7. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุในการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการจัดกิจกรรมนี้ได้จัดไว้เป็นขั้นตอน ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับหลักวิชาแล้ว ยังเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ครูในการดำเนินการซึ่งมีขั้นตอนดังนี้
 - 7.1 ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

7.2 **ขั้นกิจกรรม** เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เกิดประสบการณ์นำไปสู่การเรียนรู้ตามเป้าหมาย

7.3 **ขั้นอภิปราย** เป็นส่วนที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นกิจกรรมมาวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและอภิปรายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางออกไปอีก

7.4 **ขั้นสรุป** เป็นส่วนที่ครูและนักเรียนประมวลข้อความรู้ที่ได้จากขั้นกิจกรรมและขั้นอภิปรายนำมาสรุปหาสาระสำคัญที่จะสามารถนำไปใช้ได้ต่อไป

7.5 **ขั้นฝึกปฏิบัติ** เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนในกิจกรรมไปฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม

7.6 **ขั้นประเมินผล** เป็นส่วนที่วัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนหลังจากการฝึกปฏิบัติกิจกรรมครบถ้วนทุกขั้นตอนแล้ว โดยให้ทำแบบฝึกกิจกรรมทบทวนท้ายชุดกิจกรรม

ฮุสตันและคนอื่นๆ (Houston & others, 1972. pp.10-15 174 อ้างใน วัลลภ มานักษ์ อัง. 2549, หน้า 22) ได้ให้ส่วนประกอบของชุดกิจกรรมดังนี้

1. คำชี้แจง (Prospectus) ในส่วนนี้ จะอธิบายถึงความสำคัญของจุดมุ่งหมายของขอบข่ายชุดกิจกรรม สิ่งที่ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ก่อนและขอบข่ายกระบวนการทั้งหมดในชุดกิจกรรม

2. จุดมุ่งหมาย (Objectives) คือ ข้อความที่ชัดเจนไม่กำกวมที่กำหนดว่าผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จอะไรหลังจากเรียนแล้ว

3. การประเมินเบื้องต้น (Pre-Assessment) มีจุดประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อให้ผู้เรียนอยู่ในการเรียนจากชุดกิจกรรมนั้นและเพื่อดูว่าเขาได้สัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์เพียงใด การประเมินเบื้องต้นนี้อาจจะอยู่ในรูปของการทดสอบแบบข้อเขียน ปากเปล่า การทำงาน ปฏิบัติการ ตอบสนองคำถามง่ายๆ เพื่อให้รู้สึกถึงความต้องการและความเข้าใจ

4. การกำหนดกิจกรรม (Enabling Activities) คือ การกำหนดแนวทางหรือวิธีการเพื่อนำไปสู่จุดประสงค์ที่ตั้งไว้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมที่กิจกรรม

5. การประเมินขั้นสุดท้าย (Post-Assessment) เป็นข้อสอบเพื่อวัดผลการเรียนหลังเรียน

คาร์ดาเรลลี (Cardarelli, 1973. p.150 174 อ้างใน วัลลภ มานักษ์อง. 2549, หน้า 22) ได้กำหนดโครงสร้างของชุดกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย

1. หัวข้อ (Topic)
2. หัวข้อย่อย (Sub topic)
3. จุดหมายหรือเหตุผล (Rational)
4. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (Behavioral objective)
5. การสอบก่อนเรียน (Pre-test)
6. กิจกรรมและประเมินตัวเอง (Activities and Self-evaluation)
7. การทดสอบย่อย (Quiz หรือ formative)
8. การทดสอบขั้นสุดท้าย (Post-test หรือ Summative Evaluation)

ดวน (Duan, 1973. p.169 174 อ้างใน วัลลภ มานักษ์อง. 2549, หน้า 23) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบชุดกิจกรรม 6 ประการ ดังนี้

1. มีจุดหมายของปัญหา
2. มีการบรรยายเนื้อหา
3. มีจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
4. มีกิจกรรมให้เลือกเรียน
5. มีกิจกรรมให้เลือกเรียน
6. มีเครื่องมือวัดผลก่อนการเรียนและหลังเรียน

จากการศึกษาองค์ประกอบของชุดกิจกรรม ทำให้ทราบว่าองค์ประกอบมีหลายรูปแบบ ซึ่งคณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดัดแปลงรูปแบบของทีศนา แชมมณี คาร์ดาเรลลี และฮุสตันและคนอื่นๆ ดังนี้

1. ชื่อชุดกิจกรรม
2. แผนการจัดการเรียนรู้
3. คู่มือครู
4. คำชี้แจงสำหรับนักเรียน
5. บัตรเนื้อหา
6. บัตรกิจกรรม
7. บัตรเฉลยกิจกรรม

8. แบบทดสอบย่อยก่อน – หลังใช้กิจกรรมแต่ละชุด
9. เฉลยแบบทดสอบย่อยก่อน – หลังใช้ชุดกิจกรรมแต่ละชุด
10. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
11. เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525. หน้า 123) กล่าวว่า ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมมีดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์
2. กำหนดหน่วยการสอน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยที่ครูจะสามารถถ่ายทอดให้นักเรียนแต่ละครั้ง
3. กำหนดหัวเรื่อง
4. กำหนดมโนคติและหลักการ
5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง
6. กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
7. กำหนดแบบประเมินผล
8. เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์
9. หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม

ใช้ชุดกิจกรรมนั้นโดยมีขั้นตอน คือ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ชื่อนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นประกอบกิจกรรม ชั้นสรุปผลการเรียนและทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อสังเกตการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการเรียนรู้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525. หน้า 178) ได้เสนอขั้นตอนการผลิตชุดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาสาระของวิชาที่จะนำมาสร้างชุดกิจกรรมนั้นอย่างละเอียด เมื่อทราบจุดมุ่งหมายวิชาที่จะนำมาสร้างชุดกิจกรรมนั้น เน้นหลักการเรียนรู้อะไรบ้าง แล้วพิจารณาแบ่งหน่วยการเรียนการสอน ซึ่งควรจะลำดับขั้นตอนเนื้อหาสาระตามสิ่งที่จำเป็นต้องเรียนรู้ก่อนหลัง และตามขั้นตอนของความรู้และลักษณะของวิชานั้นๆ
2. เมื่อศึกษาเนื้อหาสาระและแบ่งหน่วยการเรียนการสอนได้แล้ว ให้พิจารณาว่าจะสร้างชุดกิจกรรมแบบใดโดยคำนึงถึงผู้เรียนคือใคร จะให้ทำกิจกรรมอย่างไร และจะทำได้ดีเพียงใด
3. กำหนดหน่วยการเรียนการสอน โดยประมาณเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด

4. กำหนดความคิดรวบยอดให้สอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง
 5. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความคิดรวบยอดและครอบคลุมเนื้อหาสาระของการเรียนรู้
 6. วิเคราะห์งานโดยนำจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อวิเคราะห์งาน เพื่อคิดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วจัดลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมถูกต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อ
 7. วางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่วิเคราะห์งานไว้แล้ว
 8. การผลิตสื่อการเรียนหรือระบุข้อเสนอแนะการจัดทำ หรือจัดหาสื่อการเรียนอย่างละเอียด สื่อการเรียนควรพิจารณาสิ่งที่ทำได้ง่าย ราคาถูก สะดวกต่อการใช้งาน แต่ใช้ได้ผลคือช่วยการเรียนการสอนได้ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น
 9. วางแผนการประเมินผล ทั้งการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียน ทดลองใช้ชุดกิจกรรมเพื่อหาประสิทธิภาพ การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม ควรนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเล็กๆ ดูก่อน เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และแก้ไขปรับปรุงแล้วจึงไปทดลองใช้กลุ่มใหญ่
 10. การทดลองใช้ชุดกิจกรรมเพื่อตรวจข้อบกพร่องนั้นจะพิจารณาสิ่งต่อไปนี้ คือ
 - 10.1 ชุดกิจกรรมนั้นต้องเป็นความรู้พื้นฐานของผู้เรียนหรือไม่
 - 10.2 กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการเรียนเหมาะสมหรือไม่
 - 10.3 เนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอด และจุดประสงค์สอดคล้องเหมาะสมหรือไม่
 - 10.4 การประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียนให้ความเชื่อมั่นมากน้อยเพียงใด
- สรุปว่า ในการสร้างชุดกิจกรรมนั้น ควรมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุสื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพแล้วทดลองใช้เพื่อปรับปรุงข้อแก้ไข แล้วจึงนำชุดกิจกรรมนั้นไปใช้ได้จริงต่อไป โดยคณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้แนวคิดการสร้างชุดกิจกรรมของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวิชัย วงศ์ใหญ่ โดยนำมาประยุกต์เข้าด้วยกัน เพื่อให้เหมาะสมในการค้นคว้า

การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

การพัฒนาชุดกิจกรรมเป็นงานที่ละเอียดต้องอาศัยความรอบคอบ ความเข้าใจเพื่อให้ได้ชุดกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนอย่างสมบูรณ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2523. หน้า 123) ได้ลำดับขั้นตอนในการพัฒนาชุดกิจกรรมที่สำคัญ 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. หมวดหมู่ เนื้อหา และประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เหมาะสม
2. กำหนดหน่วยการสอน แบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการสอนโดยประมาณเนื้อหา วิชาที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์ หรือหนึ่งครั้ง
3. กำหนดหัวเรื่อง ผู้สอนต้องถามตัวเองว่าในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนอะไรบ้าง แล้วกำหนดออกมาเป็น 4 – 5 หัวเรื่อง
4. กำหนดมโนคติเบาะหลักการ มโนคติและหลักการที่กำหนดจะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุปแนวคิด สาร และหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้เป็นแนวทางการจัดเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องกัน
5. กำหนดจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง เป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อนแล้วเปลี่ยนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่มีเงื่อนไขและเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นแนวทางการเลือกและการผลิตสื่อการสอน “กิจกรรมการเรียนรู้” หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่าน การทำกิจกรรมตามใบงาน ตอบคำถาม เขียนภาพ เล่นเกม เป็นต้น
7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินผลให้ตรงกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยใช้แบบทดสอบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมมาเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่
8. เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่ควรใช้เป็นสื่อการสอนทั้งสิ้นเมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวเรื่องแล้ว ก็จัดสื่อการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่นำไปทดลองหาประสิทธิภาพ เรียกว่า ชุดกิจกรรม
9. หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม เพื่อเป็นการประกันว่าชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจะต้องกำหนดเกณฑ์ล่วงหน้าโดยคำนึงถึงหลักที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้บรรลุผล
10. การใช้ชุดกิจกรรม ชุดกิจกรรมที่ได้ปรับปรุงแล้ว และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดกิจกรรม และตามระดับการศึกษาโดยกำหนดขั้นตอนการใช้ดังนี้
 - 10.1 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน
 - 10.2 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
 - 10.3 ชี้นำประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

10.4 ชั้นสรุปบทเรียนทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การพัฒนาชุดกิจกรรมนี้จะใช้การผสมผสานจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมของผู้สอน กิจกรรมของผู้เรียน วัสดุการสอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เป็นเครื่องมือช่วยทั้งผู้สอน และผู้เรียนที่จะได้รับความสะดวกในการเรียนรู้ เพราะได้วางแผนทุกอย่างแล้ว ผ่านการทดลองหาประสิทธิภาพแล้ว ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพ ดังนี้

วารี เพ็งสวัสดิ์ (2545. หน้า 42-45 174 อ้างใน วัลลภ มานักซ้อง. 2549, หน้า 26) เสนอเกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตพอใจว่า ถ้าหากนวัตกรรมมีประสิทธิภาพถึงระดับที่กำหนดแล้ว มีคุณค่านำไปใช้ได้และคุ้มค่าแก่การลงทุนผลิตออกมา กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และ พฤติกรรม (ผลลัพธ์)

1. ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (transitional behavior หรือ E_1) คือ ประเมินผลต่อเนื่องประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยๆ พฤติกรรมนี้เรียกว่า “กระบวนการ” (process) ของผู้เรียน ที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม และรายบุคคล ซึ่งได้แก่ งานที่ได้รับมอบหมายและ กิจกรรมอื่นที่ผู้สอนได้กำหนดไว้

2. การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (terminal behavior หรือ E_2) คือ ประเมินผลลัพธ์ของผู้เรียน (products) โดยพิจารณาจากการทดสอบหลังเรียน

การกำหนดค่าการหาประสิทธิภาพเป็น E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ และ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งการที่กำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 มีค่าเท่าใดนั้นผู้สอนเป็นผู้พิจารณา โดยเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะต้องตั้งค่าไว้ 80/80, 85/85 และ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจจะตั้งต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น ซึ่งเมื่อผลิตนวัตกรรมเสร็จแล้ว จะต้องนำนวัตกรรมไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. 1:1 (หรือแบบเดี่ยว) คือ การทดลองกับผู้เรียน 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเก่ง โดยทดลองกับเด็กอ่อนก่อน ทำการปรับปรุงแล้วนำไปทดลองกับเด็กปานกลาง แล้วจึงนำไปทดลองกับเด็กเก่ง

2. 1:10 (หรือแบบกลุ่ม) คือ ทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน คณะผู้เรียนทั้งเก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพและปรับปรุง ซึ่งในครั้งนี้จะเน้นจะเพิ่มขึ้นเกือบเท่าเกณฑ์หรือห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10% นั่นคือ ค่า E_1/E_2 ประมาณ 70/70

3. 1:100 (หรือภาคสนาม) คือ ทดลองกับผู้เรียน 40-100 คน คณะผู้เรียนทั้งเก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ซึ่งในครั้งนี้ ผลที่ได้ใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

เมื่อทดลองนวัตกรรมแล้ว ให้เทียบกับค่า E_1/E_2 เพื่อดูว่าเราจะยอมรับประสิทธิภาพหรือไม่ ซึ่งการยอมรับประสิทธิภาพของนวัตกรรมมี 3 ระดับ

1. สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของนวัตกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าไม่เกิน 2.5%

2. เท่ากับเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของนวัตกรรมเท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าไม่เกิน 2.5%

3. ต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ เมื่อประสิทธิภาพของนวัตกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าไม่เกิน 2.5%

ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรม

สุวัฒน์ มุทธาเมธา (2535. หน้า 339-340) กล่าวโดยทั่วไปการใช้ชุดกิจกรรมมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. ทดสอบก่อนเพื่อดูพฤติกรรมเบื้องต้น อันเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

2. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นสำคัญของการใช้ชุดกิจกรรมตามปกติทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากชี้นำเข้าสู่บทเรียนเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้น มีความต้องการที่จะเรียนในศูนย์การเรียนรู้ วิธีการนำเข้าสู่บทเรียน ก็ใช้วิธีการเหมือนการนำเข้าสู่บทเรียนในการสอนทั่วไป เช่น นำเอาปัญหาประจำวันมาอธิบาย การเล่าเรื่องหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นต้น

3. ชั้นประกอบกิจกรรม มีขั้นตอนดังนี้

3.1 แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่กำหนด

3.2 เมื่อผู้เรียนกลุ่มต่างๆ ทำกิจกรรมในศูนย์เสร็จแล้วก็ให้เปลี่ยนไปทำกิจกรรมในศูนย์อื่นๆ

4. สรุปบทเรียน ครูนำในการสรุปผลบทเรียนซึ่งอาจทำได้โดยวิธีการตั้งคำถาม การให้ผู้เรียนเล่าสรุปความเข้าใจ หรือการทำกิจกรรมเพิ่มเติมก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนได้รับความคิดรวบยอด หรือหลักการตามที่กำหนด

5. ประเมินผลการเรียนให้ผู้เรียนทำข้อสอบอีกครั้ง เพื่อประเมินดูว่าผู้เรียนบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนในกรณีที่ไม่ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดข้อใดข้อหนึ่ง ถ้าผู้เรียนสอบผ่านจุดประสงค์หมดทุกข้อให้ผู้เรียนเรียนชุดต่อไป

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525. หน้า 192-174 อ้างใน วัลลภ มานักษ์อง. 2549, หน้า 28) กล่าวว่า การใช้ชุดกิจกรรมจะประสบผลสำเร็จก็ต่อเมื่อได้มีการจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ซึ่งควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
2. ให้นักเรียนมีโอกาสได้ทราบผลการกระทำทันทีจากกิจกรรมการเรียนการสอน
3. มีการเสริมแรงนักเรียนจากประสบการณ์ที่เป็นความสำคัญอย่างถูกต้องตามขั้นตอนการเรียนรู้อ
4. คอยชี้แนะทางตามขั้นตอนในการเรียนรู้ ตามทิศทางที่ครูได้วิเคราะห์และกำหนดความสามารถพื้นฐานของนักเรียน

จากการศึกษาการใช้ชุดกิจกรรม สรุปว่า เป็นการนำชุดกิจกรรมไปใช้ประกอบการเรียนการสอนตามขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

คุณค่าของชุดกิจกรรม

ในการนำชุดกิจกรรมการเรียนมาใช้นั้นนักวิชาการศึกษาก็กล่าวถึงคุณประโยชน์ของชุดกิจกรรมการเรียนไว้ดังนี้

- กาญจนา เกียรติประวัติ (ม.ป.ป. หน้า 174) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมไว้ดังนี้
1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนของครู ลดบทบาทในการบอกของครู
 2. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสื่อประสมที่ได้จัดไว้ในระบบเป็นการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมและช่วยรักษาระดับความสนใจของผู้เรียนตลอดเวลา
 3. เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ พิจารณาข้อมูล ฝึกความรับผิดชอบและการตัดสินใจ
 4. เป็นแหล่งความรู้ที่ทันสมัยและคำนึงถึงหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้
 5. ช่วยขจัดปัญหาการขาดครู เพราะผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง
 6. ส่งเสริมการเรียนนอกกระบวน เพราะสามารถนำไปใช้ได้ตลอดเวลาและไม่จำเป็นต้องใช้เฉพาะในโรงเรียน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521. หน้า 121) ได้สรุปคุณค่าของชุดกิจกรรม ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ให้มีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดด้วยการบรรยายได้ดี
2. ได้รับความสนใจให้ผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะชุดกิจกรรมจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยตัวเองและสังคม
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง และรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
4. เป็นการสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน เพราะชุดกิจกรรมผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถหยิบมาใช้ได้ทันที
5. ทำให้การเรียนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของครูผู้สอน ชุดกิจกรรมสามารถทำให้ผู้เรียนได้เรียนตลอดเวลา ไม่ว่าผู้สอนจะมีสภาพหรือมีความขัดแย้งทางอารมณ์มากเพียงใด
6. ช่วยให้ผู้เรียนมีอิสระจากบุคลิกภาพของผู้สอน เนื่องชุดกิจกรรมทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนผู้สอน แม้ผู้สอนจะพูดหรือสอนไม่เก่ง ผู้เรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดกิจกรรมที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพมาแล้ว

การเรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี

การเรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี (CIRC: Cooperative Integrated reading and Composition) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ชนิดใหม่ ประเภทการเรียนเป็นทีม (Student Team Learning) พัฒนาขึ้นในปี 1987 โดย Steven, Madden, Slavin, และ Famish สำหรับวิชาการอ่านและทักษะอื่นทางภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

การเรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี เป็นวิธีการเรียนชนิดหนึ่งที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความเข้าใจในการอ่านออกมาในรูปของการเขียนสรุปเรื่องราวที่อ่านออกมาตามความคิดเห็นของตนเองหลังจากการเล่าเรื่องนอกจากนี้การเรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี ยังเป็นการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นสื่อในการพัฒนาการอ่านได้อย่างกว้างขวาง โดยผู้สอนจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง 2 คน และผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ 2 คน ผู้สอนจะจัดผู้เรียนในแต่ละกลุ่มเป็นคู่ ระหว่างผู้ที่เรียนเก่งและผู้ที่เรียนอ่อนช่วยกันทำกิจกรรมการอ่านที่ครูมอบหมายโดยครูจะแยกสอนทีละกลุ่ม ขณะที่ครูสอนกลุ่มหนึ่งกลุ่มที่เหลือจะจับคู่กันทำกิจกรรมต่อไป เช่น อ่านให้เพื่อนฟัง ทำนายว่าเรื่องที่อ่านจะจบอย่างไร เล่าเรื่องย่อให้เพื่อนฟัง ตอบคำถามท้ายบท ฝึกจดจำ และสะกดคำ ค้นหาความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏในเรื่อง (อรนุช

ลิมตศิริ, 2544, หน้า 148) หลังจากทีครุณาเสนอเนื้อหาเรียบร้อยแล้วและในช่วงสุดท้ายของการเรียนแต่ละบทแล้วจะมีการทดสอบเป็นรายบุคคลคะแนนที่ได้จากการทดสอบกับคะแนนที่ได้จากการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจะนำมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่มเพื่อสร้างความตระหนักในการสำเร็จของการเรียน (วรพรรณ ลิทธิเลิศ, 2537, หน้า 19)

จะเห็นได้ว่าการเรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี เป็นการเรียนการสอนที่ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเก่งได้ช่วยเหลือผู้เรียนอ่อน ทำให้ผู้เรียนทั้งสองระดับความสามารถได้มีความปฏิสัมพันธ์กัน ไม่เห็นแก่ตัว มีความสามัคคีกัน ช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ เห็นอกเห็นใจกันมีความจริงใจต่องานมุ่งหมายความสำเร็จของงานกลุ่มเป็นสำคัญ

สุรีย์ บาวเออร์ (อ้างใน ตติยา ไผ่วงษ์, 2544, หน้า 28) ได้กล่าวถึงการเรียนที่ผู้สอนแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มว่าวิธีดังกล่าวทำให้เกิดผลสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนได้ ดังนี้

1. นักเรียนมีทักษะในการสื่อสาร การเข้าสังคม การเป็นผู้นำ และการอภิปราย
2. นักเรียนมีความนับถือตนเอง เพราะว่าได้ช่วยกันแก้ปัญหาของกลุ่ม
3. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จาก

หลายๆ ทักษะ

4. มีแรงจูงใจในการเรียนเนื่องจากทุกคนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนสูง
5. ให้ผลทางด้านจิตพิสัย (Affective) เพราะว่่านักเรียนสามารถอภิปรายตามที่ตัวเองรู้สึก
6. นักเรียนอ่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ทำกิจกรรม และประสบความสำเร็จในการเรียน
7. ส่งเสริมด้านความคิด (Cognitive) นักเรียนรู้จักใช้เหตุผลและรู้จักใช้ความคิดอย่างรอบคอบ
8. ให้ผลทางด้านสุขภาพจิต (Psychological Health) และนักเรียนรู้สึกได้รับการยอมรับ
9. นักเรียนในชั้นเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อกัน

ขั้นตอนในการดำเนินการสอน

รูปแบบวิธี ซี ไอ อาร์ ซี ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการอ่านแบบเรียน การสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการบูรณาการภาษากับการเรียน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้ สลาวิน (ทิสนา เขมมณี, 2545, หน้า 17-18)

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถในการอ่าน นักเรียนในแต่ละกลุ่มจับคู่ 2 คน หรือ 3 คน ทำกิจกรรมการอ่านแบบฝึกหัดร่วมกัน
2. ครูจัดทีมใหม่โดยให้แต่ละทีมมีนักเรียนต่างระดับความสามารถอย่างน้อย 2 ระดับ ทีมทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เขียนรายงาน แต่งความ ทำแบบฝึกหัดและทดสอบต่างๆ และให้มีการ

ให้คะแนนผลงานแต่ละทีม ทีมใดได้คะแนนร้อยละ 90 ขึ้นไป จะได้รับประกาศนียบัตรเป็น “ซูเปอร์ทีม” หากได้รับคะแนนตั้งแต่ระดับร้อยละ 80-89 ก็จะได้รับรางวัลรองลงมา

3. ครูพบกลุ่มการอ่านประมาณวันละ 20 นาที แจ้งวัตถุประสงค์ในการอ่าน แนะนำ คำศัพท์ใหม่ๆ ทบทวนคำศัพท์เก่า จากนั้นครูจะกำหนดและแนะนำเรื่องที่จะอ่านแล้วให้ผู้เรียนทำ กิจกรรมต่างๆ ตามที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ เช่น อ่านเรื่องในใจแล้วจับคู่อ่านออกเสียงให้เพื่อนฟังแล้ว ช่วยกันแก้ไขจุดบกพร่องหรือครูอาจให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม วิเคราะห์ตัวละคร วิเคราะห์ ปัญหาหรือทำนายว่า จะเป็นอย่างไรต่อไป เป็นต้น

4. หลังจากกิจกรรมการอ่าน ครูนำอภิปรายเรื่องที่อ่าน โดยครูจะเน้นการฝึกทักษะต่างๆ ในการอ่าน เช่น การจับประเด็นปัญหา การทำนาย เป็นต้น

5. นักเรียนรับการสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ นักเรียนจะได้รับคะแนนทั้งเป็น รายบุคคลและเป็นทีม

6. นักเรียนจะได้รับการสอนและฝึกทักษะการอ่านเป็นรายสัปดาห์ละ 1 วัน เช่น ทักษะ การอ่านจับใจความสำคัญ ทักษะการอ้างอิง ทักษะการใช้เหตุผล เป็นต้น

7. นักเรียนจะได้รับชุดการเรียนรู้การสอนเขียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อการเขียนได้ตามความสนใจ นักเรียนจะช่วยกันวางแผนการเขียนเรื่อง และช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและ ดีพิมพ์งานออกมา

8. นักเรียนได้เลือกการบ้านให้เลือกอ่านและหนังสือที่สนใจ และเขียนรายงานเรื่องที่ อ่านเป็นรายบุคคลโดยให้ผู้ปกครองช่วยตรวจสอบพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนที่บ้านโดยมี แบบฟอร์มให้

สตีเวนส์ (อ้างใน วรพรรณ ลิทธิเลิศ, 2537, หน้า 72) ได้ลำดับขั้นตอนการสอนสรุปได้ ขั้นตอนสำคัญได้ 2 ประการ คือ การเตรียมการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้

1. การเตรียมการสอน สิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงในขั้นเตรียมการสอนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี มีอยู่ 4 ประการ คือ

1.1 การเตรียมเนื้อหา เนื้อหาที่ใช้สอนเป็นแบบโครงสร้างข้อเขียน (story grammar) ที่จะเป็นชุดๆ ตามระดับความสามารถของผู้เรียนที่มหาวิทยาลัย จอห์น ฮอฟกินส์ เป็นผู้สร้างขึ้นเอง หรือครูผู้สอนสามารถที่จะเลือกเนื้อหาที่ใช้สอนประเภทเดียวกัน เช่น เรื่องที่เป็นตอนเดียวจบหรือ มากกว่าหนึ่งตอน ซึ่งจะอธิบายถึงฉาก ตัวละคร สถานที่ เวลา ที่มีเหตุการณ์ดำเนินไปอธิบาย เป้าหมายของตัวละคร การกระทำ และผลจากการกระทำเป็นอย่างไรบ้างและเรื่องจบลงแบบใด

หรืออาจจะใช้เรื่องที่ไม่สมบูรณ์แล้วให้นักเรียนคาดการณ์ว่าส่วนที่ไม่สมบูรณ์นั้นควรเป็นอะไร เช่น นักเรียนอ่านที่ไม่มีตอนจบแล้วคาดว่าเหตุการณ์จะจบอย่างไร เป็นต้น

1.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม (Assigning Students to Teams) ครูเป็นผู้จัดกลุ่มนักเรียนเข้าเป็นกลุ่ม (Reading Groups) ก่อน กลุ่มละ 2 คน โดยจัดให้นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงจับคู่กับนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ แล้วจัดนักเรียนกลุ่มอ่านเข้าเป็นกลุ่มซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากกลุ่มอ่าน 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูง 2 คน และต่ำ 2 คน ครูควรเป็นผู้จัดการแบ่งกลุ่มเองเพื่อขจัดปัญหาที่นักเรียนชอบพอและสนิทสนมกันมารวมกลุ่มกัน และครูจะต้องคอยกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนเป็นกลุ่ม ความร่วมมือกันของสมาชิกในกลุ่มทุกคนไม่เฉพาะแต่คู่ของตนเท่านั้น ครูอาจจะจัดกลุ่มใหม่เมื่อเรียนจบในแต่ละแผนการสอน

1.3 การจัดทำใบคะแนนของนักเรียน (Team Score Sheet) เป็นแบบบันทึกคะแนนรายบุคคลของนักเรียน แต่ละทีมประกอบด้วย รายชื่อสมาชิกในทีมและตารางและคะแนนทดสอบเมื่อจบแต่ละบทเรียน เช่น ความเข้าใจในการอ่าน อ่านออกเสียงคำศัพท์ หาความหมายของคำ การสอบสะกดคำ และการเขียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เป็นต้น ครูจะอธิบายการได้มาซึ่งคะแนนแต่ละอย่าง ทีมที่ทำคะแนนได้ถึง 9 คะแนนขึ้นไป จะได้รับเกียรติบัตร “Great Team” และทีมที่ได้คะแนน 70-79 จะได้รับเกียรติบัตร “Good Team” ครูควรอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนและให้นักเรียนเป็นผู้กรอกรายชื่อสมาชิกในทีมเอง

1.4 การจัดทำแบบฟอร์มบันทึกการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (Assignment Record Form) ในแบบฟอร์มจะมีรายชื่อนักเรียน วันที่ที่เรียน และตารางกิจกรรมที่ทำหลังการอ่าน และในระหว่างการอ่าน

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

การสอนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี ประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นระบบครบวงจร โดยเริ่มจาก

2.1 ชี้นำเสนอบทเรียน (Teacher Presentation) ครูเป็นผู้นำเสนอบทเรียน โดยการทบทวนคำศัพท์เก่า สอนคำศัพท์ใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำศัพท์ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว ให้นักเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ยาก โดยการอธิบายและให้คำจำกัดความ เพื่อที่จะให้นักเรียนสามารถนำเอาคำศัพท์ไปสร้างประโยคได้อย่างมีความหมายและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หลังจากที่ครูสอนคำศัพท์แล้ว ครูก็นำเรื่องที่จะให้นักเรียนอ่าน ให้

นักเรียนเดาหรือคาดการณ์ล่วงหน้าว่าเรื่องที่ครูจะให้อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร โดยเดาจากคำศัพท์ที่ครูสอนเพื่อเป็นการโยงประสบการณ์เดิมเข้ากับเรื่องที่จะเขียน

2.2 ขั้นฝึกทำงานเป็นทีม (Team Practice) กิจกรรมที่นักเรียนฝึกทำงานเป็นทีม จะทำเมื่อครูนำเสนอบทเรียนเรียบร้อยแล้ว ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้คือ

2.2.1 ฝึกโดยมีครูควบคุมอยู่ (Controlled Practice) หลังจากที่ครูทบทวนศัพท์เก่า แนะนำศัพท์ใหม่และแนะนำเรื่องที่จะอ่านแล้วนักเรียนจะได้ทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ตามลำดับขั้นในกลุ่มของตนโดยมีครูคอยควบคุมอยู่

1) อ่านออกเสียงคำศัพท์ (Word out loud) นักเรียนอ่านออกเสียงคำศัพท์จากรายการคำศัพท์ (Word mastery list) ที่ครูให้กับคู่ของตนเปลี่ยนกันอ่านและช่วยกันแก้ไขเมื่ออ่านผิด จนกระทั่งอ่านได้ราบรื่นรวดเร็วและถูกต้อง กิจกรรมในข้อนี้จะช่วยให้นักเรียนรู้ความหมายของคำโดยอัตโนมัติ และไม่เป็นอุปสรรคในการทำความเข้าใจในเรื่องที่จะได้อ่านเลย

2) ฝึกหาความหมายของคำ (Word meaning practice) นักเรียนใช้คำศัพท์จากรายการคำศัพท์ (Word mastery list) ในการฝึกหาความหมายของคำศัพท์จากพจนานุกรมแล้วเขียนความหมายของคำศัพท์เป็นคำพูดของตนเอง (ถ้าทำได้) และสร้างประโยคจากคำศัพท์ที่ครูให้

3) สะกดคำ (Spelling) นักเรียนฝึกสะกดคำศัพท์กับคู่ของตนหรือกับเพื่อนในทีม โดยมีคนบอก 1 คน ให้สมาชิกในกลุ่มเขียนแล้วเปลี่ยนกันตรวจจนกว่าจะสะกดคำได้หมดทุกคน

4) อ่านในใจ (Silent Reading) หลังจากหาความหมายของคำและสะกดคำได้แล้ว นักเรียนอ่านเรื่องที่ครูกำหนดให้ในใจก่อน เพื่อรวบรวมและทำความเข้าใจเรื่องก่อนที่จะฝึกอ่านออกเสียงในขั้นต่อไปกับเพื่อน

5) การอ่านออกเสียง (Reading Aloud) นักเรียนเปลี่ยนกันอ่านคนละย่อหน้ากับคู่ของตนหรือกับเพื่อนร่วมทีม เมื่อใครอ่านออกเสียงไม่ถูกก็ช่วยกันแก้ไขส่วนครูผู้สอนจะต้องคอยเดินดูนักเรียนทุกกลุ่มเป็นการสังเกตความถูกต้องในการอ่านของนักเรียนและคอยช่วยเหลือนักเรียนเมื่อนักเรียนมีปัญหา

6) การค้นหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน (Treasure Hunt) นักเรียนในแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถามแต่ละตอนของเรื่องที่ครูให้อ่าน ปรีक्षाและอภิปรายหาคำตอบที่ถูกต้องก่อนที่นักเรียนแต่ละคนจะเขียนคำตอบส่งครู

7) การเล่าเรื่อง (Story Retelling) นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องตามลำดับเหตุการณ์เป็นคำพูดของตนเอง โดยครูใช้คำถามแนะแนวทางในการเล่าเรื่อง

8) การเขียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (Story-Related Writing) นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญลำดับเหตุการณ์จากการเล่าเรื่องสอดแทรกความรู้สึกนึกคิดและความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านตามแนวคิดของตัวเอง

9) การตรวจสอบกับคู่ของตน (Partner Cheeking) หลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมที่ 1-8 เรียบร้อยแล้ว เพื่อนสมาชิกหรือคู่ก็จะตรวจสอบว่าแต่ละคนทำสำเร็จและมีความสามารถผ่านเกณฑ์ในงานนั้นๆหรือไม่ โดยบันทึกลงในแบบบันทึกการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (Assignment record form)

2.2.2 ขั้นตอนการฝึกแบบอิสระ หลังจากที่นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีครูคอยควบคุมดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดแล้ว นักเรียนจะได้ฝึกทำงานตามลำพัง โดยการช่วยตรวจแก้ไขความถูกต้องในการทำงานของผู้ร่วมทีม (Peer Pre-Assessment) ก่อนที่จะส่งครู นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถฝึกอ่านเรื่องที่ตนเองสนใจได้ตามความต้องการนอกห้องเรียน

2.3 ขั้นตอนการทดสอบ (Testing) หลังจากที่นักเรียนจบแต่ละบทแล้วครูผู้สอนจะทดสอบนักเรียนเกี่ยวกับความเข้าใจการอ่าน การสร้างประโยคจากคำศัพท์ที่ให้ และการอ่านออกเสียงคำศัพท์ซึ่งใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที โดยทดสอบเป็นรายบุคคล ไม่อนุญาตให้ช่วยเหลือกัน ครูผู้สอนต้องให้นักเรียนแยกโต๊ะแยกจากกลุ่ม คะแนนของกลุ่มนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของสมาชิกในทีมทุกคน เมื่อนักเรียนทำการทดสอบเสร็จครูผู้สอนควรตรวจสอบและบอกคะแนนของแต่ละทีมให้แต่คนทราบ หากเป็นไปได้ควรบอกให้นักเรียนทราบในคาบต่อไป เพื่อเป็นการกระตุ้นและให้กำลังใจผู้แก้ไข

2.4 ขั้นตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม (Team Recognition) ทันทีก่อนที่ผู้สอนคิดคะแนนของผู้เรียนแต่ละคนและแต่ละทีมเสร็จ แล้วควรจะให้รางวัลเกียรติบัตร หรือคำชมแก่กลุ่มที่ทำคะแนนได้ดีถึงเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นคุณค่าความร่วมมือและความสำเร็จในทีม

องค์ประกอบของการเรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี

การเรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมต่างๆ เป็นทีมตามระดับความสามารถ โดยมีองค์ประกอบใหญ่ๆ สตีเวนส์ (อ้างใน วรพรรณ สิทธิเลิศ, 2537, หน้า 21) ดังต่อไปนี้

1. การจับคู่ผลัดการอ่านออกเสียง (Partner Reading) โดยเริ่มจากนักเรียนอ่านเรื่องที่ได้อ่านเองในใจก่อน แล้วจับคู่ผลัดกันอ่านออกเสียง คนละ 1 วรรค ขณะที่คนหนึ่งอ่าน ผู้ฟังอีกคนหนึ่ง (อีกคนหนึ่ง) จะต้องดูตามไปด้วย เพื่อตรวจดูว่าคู่ของตนอ่านผิดหรือไม่ จะได้ช่วยกันแก้ไข

2. การทำความเข้าใจและทำนายโครงสร้างเรื่อง (Story Structure and story Related Writing) นักเรียนจะได้รับคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เมื่อนักเรียนอ่านมาได้ครึ่งเรื่อง จะให้นักเรียนหยุดอ่านและบรรยายลักษณะทิศทางของเรื่อง และปัญหาของเรื่องที่อ่าน แล้วให้นักเรียนทำนายว่าปัญหาที่เกิดขึ้นอาจจะถูกแก้ไขอย่างไร หลังจากนั้นให้นักเรียนอ่านต่อจนจบ นักเรียนต้องตอบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านว่าจะอะไรเกิดขึ้นบ้างในการแก้ปัญหา และให้นักเรียนเขียนเรื่องที่มีหัวข้อเกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่านในรูปแบบตัดต่อ เช่น นักเรียนอาจจะเขียนตอนจบของเรื่องแตกต่างออกไปตามที่พวกเขาได้ทำนายไว้ในตอนแรก

3. การฝึกอ่านออกเสียงคำศัพท์ (Word Out Loud) กิจกรรมขั้นนี้ได้รับรายการคำศัพท์ใหม่หรือคำศัพท์ยากที่ใช้ในเรื่องที่อ่าน ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงคำเหล่านี้กับเพื่อนในกลุ่มหรือคู่ของตนจนกว่าจะสามารถอ่านได้และถูกต้อง

4. การให้ความหมายของคำศัพท์ (Word Meaning) ในขั้นนี้นักเรียนจะได้รับรายการคำศัพท์ในเรื่องที่อ่าน ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่ใหม่ สำหรับพวกเขาและให้นักเรียนเปิดพจนานุกรมดูหาคำจำกัดความของวลี และให้เขียนประโยคเพื่อแสดงความหมายของคำศัพท์แต่ละคำ

5. การสรุปเรื่องด้วยคำพูดของตนเอง (story retelling) หลังจากการอ่านเรื่องแล้ว และหลังจากการอภิปรายในกลุ่มแล้ว ให้นักเรียนสรุปประเด็นหรือจุดสำคัญของเรื่องกับคู่ของตนโดยการสรุปนี้ ให้นักเรียนใช้คำพูดของตนเอง

6. การสะกดคำศัพท์ (spelling) กิจกรรมขั้นนี้ให้นักเรียนทดสอบเพื่อนคนอื่นๆ โดยใช้รายการ (list) สะกดคำศัพท์ของแต่ละสัปดาห์ โดยนักเรียนใช้ Disappearing List ถามคำศัพท์ใหม่เพื่อประเมินเพื่อน จนกว่าเพื่อนจะสามารถตอบได้ครบหมด (เป็นการช่วยกัน) หลังจากนั้นนักเรียนจะใช้รายการที่มีคำสะกดเขียนไว้ครบ มาผลัดกันถามอีกหลายๆ ครั้ง เพื่อให้สามารถสะกดคำได้หมดทุกคน

7. การทดสอบ หลังจากนักเรียนทุกคนได้ทำกิจกรรม 1-6 แล้ว ให้คู่ของตนประเมินว่ากิจกรรมที่ผ่านมานั้นประสบความสำเร็จตามเกณฑ์หรือไม่

หลังจากการอ่าน 3 ครั้ง นักเรียนจะถูกทดสอบโดยให้นักเรียนเขียนประโยคจากคำศัพท์ที่กำหนดให้ ทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและให้อ่านคำ (รายการคำศัพท์) แบบออกเสียง

ให้ครูฟัง ในขั้นตอนนี้นักเรียนไม่สามารถช่วยกันได้ คะแนนที่ได้จะเป็นส่วนประกอบสำคัญของคะแนนทีม (รายสัปดาห์)

ทั้งนี้นักเรียนจะได้รับการสอนโดยตรงเกี่ยวกับทักษะเฉพาะเกี่ยวกับการอ่านเพื่อเข้าใจความ 1 วัน/สัปดาห์ เช่น การจับใจความสำคัญ การสรุป การเปรียบเทียบแนวคิด

การคิดคะแนน

สถิติเวทส์ และคณะ (อังกาโน วรพรรณ สถิติเลิศ, 2537, หน้า 75)ได้กำหนดการคิดคะแนนเพื่อเป็นการตัดสินความสำเร็จของกลุ่มไว้ดังนี้

1. การกำหนดคะแนนของทีมในการอ่าน (Determining Team Score in Reading) มีจุดประสงค์เพื่อที่จะให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานของตนเพื่อเป็นแรงเสริมในการให้ความร่วมมือกันในการทำงานและกระตุ้นให้นักเรียนขยันทำงานติดต่อกันอย่างต่อเนื่องดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการให้คะแนนหรือรางวัลทีมในการอ่านเพื่อเป็นการเสริมแรงแก่ผู้เรียน

2. คะแนนการทำงานของทีม (Teamwork Points) หมายถึงคะแนนความร่วมมือในทีม ครูจะมีคะแนนให้ 20 คะแนน สมาชิกของทีมแต่ละทีมจะได้คะแนนตามพฤติกรรมในการเรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับความสำเร็จของการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครู ความร่วมมือและช่วยเหลือกันและกันและการปฏิบัติตามกฎของห้องเรียน ในรอบสุดท้ายของการเรียนแต่ละสัปดาห์ ครูจะให้คะแนนสมาชิกแต่ละคนในทีม โดยเขียนลงในแบบฟอร์มการทำงาน

3. การคิดคะแนน (Calculating Team Scores) ครูผู้สอนนำคะแนนที่นักเรียนได้จากการสอบข้อเขียน สอบอ่านออกเสียงคำศัพท์ คะแนนการทำงานที่สมาชิกแต่ละคนในทีมได้มารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนสมาชิกในแต่ละทีม คะแนนที่ได้ออกมาจะเป็นคะแนนทีม

กลุ่มที่ได้คะแนน 90-100 จะได้รับเกียรติบัตรให้เป็น Super teams

กลุ่มที่ได้คะแนน 80-89 จะได้รับเกียรติบัตรให้เป็น Great teams

กลุ่มที่ได้คะแนน 70-79 จะได้รับเกียรติบัตรให้เป็น Good teams

ครูผู้สอนอาจจะให้รางวัลเพิ่มเกี่ยวกับเกียรติบัตรก็ได้ หลังจากการสอบแต่ละครั้งทันทีที่ครูกำหนดทำคะแนนเสร็จ ครูจะบอกคะแนนในคาบต่อไป เพื่อให้นักเรียนตื่นเต้น และกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียน รวมทั้งเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกในความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในความร่วมมือของสมาชิก ทำให้ได้มาซึ่งความสำเร็จของกลุ่ม และเพื่อพัฒนาตนเองในครั้งต่อไป

การเรียนการสอนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของครูผู้สอน ที่ได้พยายามค้นคว้าหาวิธีใหม่ๆ หรือการนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองทางด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจได้เป็นอย่างดี จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จเพราะในการเรียนแบบซี ไอ

อาร์ ซี มุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านไปพร้อมๆ กับการเน้นการเรียนเป็นกลุ่มไปด้วย เป็นการเรียนที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการแบ่งกลุ่มเรียนเป็นกลุ่มย่อย โดยให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มตระหนักว่าตนมีความสำคัญต่อกลุ่มเท่าเทียมกันความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลุ่ม จะเป็นความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสมาชิกทุกคนซึ่งเป็นการฝึกการทำงานเป็นทีม และฝึกให้มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมได้เป็นอย่างดี และการเรียนแบบนี้ยังช่วยแก้ปัญหาชั้นเรียนใหญ่ได้อีกด้วยเพราะภายในกลุ่มมีการดูแลกันเองอยู่แล้ว

สำหรับปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล การแบ่งให้มีนักเรียนหลายระดับความสามารถในแต่ละกลุ่ม จะช่วยให้เกิดการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม เด็กที่มีความสามารถในการอ่านสูงจะช่วยเหลือเด็กที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ เป็นการช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดียิ่งขึ้น และการช่วยเหลือกันในกลุ่มย่อยนี้ จะให้ผลดีกว่าที่ครูต้องคอยให้ความช่วยเหลือเด็กอ่อนเป็นรายบุคคล และยังเป็นภาระลดบทบาทของครูในชั้นเรียนลงอีกด้วย ครูจะได้มีเวลาเตรียมบทเรียน เตรียมกิจกรรม หรือมีเวลาให้คำแนะนำในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี

พมณี ชติแก้ว (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธี ซี ไอ อาร์ ซี ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนที่เรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 77.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 60 และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเรียนการอ่านจับใจความสำคัญ ในด้านการให้ความช่วยเหลือด้านการปฏิบัติตนที่ดีต่อเพื่อน และด้านการให้ความช่วยเหลือของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

พากรณ์ เพียรพิสัย (2547) ได้ศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนแบบ CIRC พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยดังขึ้นภายหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รักษ์สุดา ทวีพย์มาก (2548) การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีร่วมมือกันเรียนรู้แบบผสมผสาน (CIRC) และการประเมินตามสภาพจริง ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนเพื่อการสื่อสารโดยใช้วิธีร่วมมือกันเรียนรู้แบบผสมผสาน (CIRC) ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่ามีจำนวนนักเรียน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50

ของนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนทักษะการอ่านออกเสียงอยู่ในระดับ ดีถึงดีมาก และมีผลการเรียนรู้จากทักษะการอ่านในใจและการเขียนคิดเป็นร้อยละ 80.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 70 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนโดยใช้วิธีร่วมมือกันเรียนรู้แบบผสมผสาน (CIRC) และการประเมินตามสภาพจริงอยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด ทุกรายด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านวิธีการเรียน ด้านความรู้ที่ได้รับจากการเรียน ด้านบรรยากาศในการเรียน และด้านรูปแบบการสอน

วรพรรณ สิทธิเลิศ (2537) ได้ศึกษาเรื่องผลการเรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี ที่มีต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษและความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

วิภาพร เกื้อปัญญา (2541) ได้ศึกษาเรื่องความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนที่เรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมของนักเรียนที่เรียนโดยวิธี ซี ไอ อาร์ ซี มีการแสดงออกมากในการรับผิดชอบของตนเอง ให้ความสนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอนและตั้งใจฟังคู่ของตนเองอ่าน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรม

กมลรัตน์ เทพิน (2549) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามกระบวนการแลกเปลี่ยนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามกระบวนการแลกเปลี่ยนบทบาทมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.34/78.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/751 ที่ตั้งไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประทีป ยอดเกตู (2550) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับดี มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.04/81.33 และความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิริรัตน์ ศรีโพธา (2549) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างชุดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านออกเสียง คำที่มีความหมาย โดยใช้คำที่เขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 กำหนด สำหรับนักเรียนของเขา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างชุดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านออกเสียง คำที่มีความหมายโดยใช้คำที่เขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 กำหนด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีคุณภาพด้านความตรงของชุดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านออกเสียงโดยใช้ คำดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปทุกกิจกรรม 2) ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านออกเสียง คำที่มีความหมายโดยใช้คำที่เขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 กำหนด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 คือ 90.84 ต่อ 94.15 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ร้อยละ 80 ขึ้นไปทุกคน 3) นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านออกเสียง คำที่มีความหมายโดยใช้คำที่เขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 กำหนด สำหรับนักเรียนของเขาชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 4) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านออกเสียง คำที่มีความหมายโดยใช้คำที่เขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 กำหนด สำหรับนักเรียนของเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านออกเสียง คำที่มีความหมายอยู่ในระดับมาก

กรอบความคิดการศึกษา

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดกรอบความคิดในการศึกษา ได้ดังนี้

